

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Адаптивний спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт, що реалізується в Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка

Представлена освітньо-професійна програма «Адаптивний спорт» реалізується у закладі вищої освіти за другим (магістерським) рівнем та спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати професійну діяльність у сфері адаптивної фізичної культури, адаптивного спорту, інклюзивної освіти, фізкультурно-оздоровчої та реабілітаційної роботи. ОПП розроблена як комплексний нормативний документ з урахуванням сучасних тенденцій розвитку системи освіти, спорту, інклюзивного середовища, потреб роботодавців і суспільного запиту на фахівців, які працюють з особами з інвалідністю та іншими категоріями населення, що потребують адаптації фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Рецензована програма визначає мету підготовки фахівців, характеристику освітньої програми, перелік загальних і фахових компетентностей, програмні результати навчання, а також містить усі необхідні складові, передбачені вимогами до освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти. Зокрема, подано перелік освітніх компонентів, структурно-логічну схему підготовки, форми атестації здобувачів вищої освіти, матриці відповідності компетентностей та програмних результатів навчання освітнім компонентам програми.

Структура програми є логічною та збалансованою. Вона включає необхідну кількість кредитів ЄКТС, усі види навчальної роботи, практичну підготовку та самостійну роботу здобувачів освіти. Особливу увагу приділено практичній підготовці майбутніх магістрів, яка забезпечує формування професійних компетентностей, необхідних для роботи в закладах освіти, спортивних організаціях, реабілітаційних центрах, громадських об'єднаннях та інших установах, діяльність яких пов'язана з адаптивною фізичною культурою і спортом.

Ознайомлення з матеріалами ОПП свідчить, що програма складена послідовно, структуровано та відображає актуальні тенденції розвитку адаптивного спорту, інклюзивної освіти й фізкультурно-оздоровчої діяльності. Послідовність вивчення освітніх компонентів, перелік та обсяг обов'язкових дисциплін відповідають поставленій меті підготовки фахівців та забезпечують досягнення визначених програмних результатів навчання. Зміст освітніх компонентів спрямований на формування здатності здійснювати організацію та реалізацію спортивної, оздоровчої, тренерської, педагогічної, реабілітаційної та науково-дослідної діяльності в умовах інклюзивного середовища.

Позитивною особливістю програми є орієнтація на реалізацію студентоцентрованого підходу, який забезпечується широкими можливостями для вибору освітніх компонентів, формування індивідуальної освітньої траєкторії, участі у програмах академічної мобільності, сертифікатних програмах та міждисциплінарній підготовці. Це створює сприятливі умови для професійного зростання здобувачів освіти та розвитку їхньої готовності до безперервного професійного вдосконалення.

Важливим є те, що зміст програми сприяє формуванню компетентностей щодо використання сучасних технологій адаптивного спорту, організації фізкультурно-спортивної діяльності для осіб з різними нозологіями, проведення інклюзивних спортивних заходів, здійснення оцінювання функціональних можливостей осіб з інвалідністю та впровадження міжнародного досвіду адаптивного спорту у професійну практику.

Як рекомендацію щодо подальшого вдосконалення програми доцільно передбачити розширення змістового наповнення освітніх компонентів, присвячених паралімпійському та дефлімпійському спорту, міжнародним стандартам класифікації спортсменів, використанню цифрових технологій в адаптивному спорті.

З урахуванням вищезазначеного вважаємо, що освітньо-професійна програма «Адаптивний спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає сучасним вимогам до підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців, забезпечує якісну професійну підготовку та може бути рекомендована до подальшої реалізації. Її зміст дозволяє готувати магістрів, здатних ефективно здійснювати професійну діяльність у сфері адаптивного спорту, інклюзивної освіти, фізичної культури, фізкультурно-спортивної реабілітації та соціальної інтеграції осіб з інвалідністю.

Завідувач кафедри спортивно-педагогічних дисциплін, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

 Андрій СИНІЦЯ

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Адаптивний спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт, що реалізується в Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка

В умовах розбудови інклюзивного суспільства, розвитку адаптивної фізичної культури та спорту, реалізації державної політики щодо забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю особливої актуальності набуває підготовка фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасного освітнього, спортивного та реабілітаційного середовища. Особливого значення набуває підготовка магістрів, які володіють сучасними знаннями, технологіями та практичними навичками організації адаптивної фізкультурно-спортивної діяльності, спрямованої на фізичний розвиток, соціалізацію та підвищення якості життя різних категорій населення.

У зв'язку з цим відзначаємо, що в представленій освітньо-професійній програмі «Адаптивний спорт» враховано сучасні суспільні виклики та тенденції розвитку галузі фізичної культури і спорту. Значну увагу приділено формуванню професійних компетентностей, необхідних для здійснення тренерської, педагогічної, організаційно-управлінської, реабілітаційної та науково-дослідної діяльності. Програма орієнтована на підготовку фахівців, здатних розв'язувати складні професійні завдання у сфері адаптивного спорту, використовуючи сучасні концепції спортивної науки, адаптивної фізичної культури, педагогіки, психології, інклюзивної освіти та міждисциплінарної взаємодії.

Структура та зміст програми засвідчують глибоке розуміння її розробниками сучасних проблем розвитку адаптивного спорту та потреб осіб з інвалідністю, ветеранів війни, осіб із порушеннями здоров'я та інших груп населення, які потребують спеціально адаптованих фізкультурно-спортивних послуг. Освітні компоненти забезпечують формування здатності здійснювати професійну діяльність з урахуванням функціональних можливостей людини, організовувати тренувальний процес в адаптивному спорті, проводити фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи, застосовувати сучасні технології оцінювання фізичного стану та рухової активності.

Усі освітні компоненти, передбачені навчальним планом, відповідають сучасним вимогам щодо підготовки фахівців у сфері адаптивного спорту та сприяють розвитку професійних, комунікативних, дослідницьких і управлінських компетентностей. Важливо, що програма спрямована не лише на набуття спеціальних знань і навичок, але й на формування лідерських якостей, критичного мислення, здатності до міждисциплінарної співпраці та безперервного професійного розвитку.

Якість змістової складової освітньо-професійної програми не викликає сумнівів. Перелік обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів є логічним і послідовним, забезпечує цілісну професійну підготовку та дозволяє сформувати весь комплекс програмних компетентностей і результатів навчання, визначених програмою. Особливої уваги заслуговує практична спрямованість підготовки, яка забезпечує готовність випускників до роботи у спортивних організаціях, закладах освіти, реабілітаційних установах, інклюзивно-ресурсних центрах, громадських організаціях та установах, що здійснюють фізкультурно-спортивну діяльність для осіб з інвалідністю.

Разом із тим, з метою подальшого вдосконалення освітньої програми доцільним є розширення змісту освітніх компонентів щодо спортивної реабілітації ветеранів війни та осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій, що є надзвичайно актуальним для сучасної України.

У сукупності розроблена освітньо-професійна програма «Адаптивний спорт» відповідає заявленому другому (магістерському) рівню вищої освіти, забезпечує належний рівень теоретичної та практичної підготовки здобувачів освіти та дозволяє сформувати компетентності, необхідні для успішного виконання професійних завдань у сфері адаптивного спорту.

Начальник відділу фізичної культури
управління розвитку спорту та фізичної
культури Тернопільської міської ради.
2026 р.

Галина ФЕДОРОВИЧ

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Адаптивний спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт, що реалізується в Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка

Освітньо-професійна програма «Адаптивний спорт» розроблена з метою підготовки конкурентоспроможного, компетентного та висококваліфікованого фахівця, здатного ефективно здійснювати професійну діяльність у сфері адаптивної фізичної культури і спорту, розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, пов'язані з організацією, проведенням та науково-методичним супроводом фізкультурно-спортивної діяльності осіб з інвалідністю та інших категорій населення, які потребують адаптації фізичних навантажень і спортивної діяльності.

Сучасні суспільні виклики, пов'язані з розвитком інклюзивного середовища, зростанням ролі адаптивного спорту у фізичній, психологічній та соціальній реабілітації осіб з інвалідністю, ветеранів війни та інших груп населення, зумовлюють необхідність підготовки фахівців нового покоління. Такі фахівці мають володіти системними знаннями, сучасними технологіями та практичними навичками організації адаптивної фізкультурно-спортивної діяльності, бути готовими до впровадження інноваційних підходів, професійного самовдосконалення та навчання впродовж життя.

Відмінною ознакою представленої освітньо-професійної програми є її орієнтація на підготовку фахівця, здатного успішно працювати в умовах міждисциплінарної взаємодії, застосовувати сучасні досягнення спортивної науки, адаптивної фізичної культури, інклюзивної освіти та реабілітації. Важливим є також формування соціальної відповідальності, дотримання професійної етики та усвідомлення ролі адаптивного спорту як ефективного інструменту соціальної інтеграції та покращення якості життя людей.

Аналіз освітньо-професійної програми засвідчує орієнтацію її розробників на сучасні вітчизняні та міжнародні підходи до підготовки фахівців у сфері адаптивного спорту. Визначені програмні результати навчання узгоджуються із загальними та фаховими компетентностями, відповідають сучасним вимогам професійної діяльності та забезпечують формування у здобувачів здатності до організації спортивної підготовки, проведення фізкультурно-оздоровчих заходів, застосування спеціалізованих методик роботи з різними нозологічними групами, а також виконання науково-дослідної роботи.

Ефективність освітнього процесу забезпечується логічною структурою програми, оптимальним поєднанням теоретичної та практичної підготовки, наявністю освітніх компонентів, спрямованих на засвоєння сучасних підходів до організації адаптивного спорту та інклюзивної фізкультурно-спортивної діяльності. Зміст програми дозволяє сформулювати необхідні професійні компетентності для роботи у спортивних федераціях, громадських організаціях, закладах освіти, реабілітаційних центрах, центрах фізичного здоров'я населення та інших установах, які забезпечують спортивну й оздоровчу діяльність осіб з інвалідністю.

Позитивним аспектом програми є створення умов для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти через вибіркові освітні компоненти, сертифікатні програми, академічну мобільність та інші можливості професійного розвитку. Це сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних швидко адаптуватися до змін у професійному середовищі та впроваджувати інновації у практичну діяльність.

Як рекомендацію щодо подальшого вдосконалення освітньо-професійної програми доцільно розширити програмні результати навчання та зміст окремих освітніх компонентів питаннями, пов'язаними із міжнародними стандартами реабілітації ветеранів війни, застосуванням цифрових технологій у моніторингу функціонального стану спортсменів та використанням доказових практик у сфері адаптивної фізичної культури і спорту.

Отже, освітньо-професійна програма «Адаптивний спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає сучасним вимогам щодо підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері адаптивного спорту, забезпечує формування необхідних професійних компетентностей і програмних результатів навчання та може бути рекомендована до впровадження й подальшої реалізації.

Начальник Тернопільського регіонального центру з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт».

2026 р.

Віктор ФЕДОРЧАК

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-професійну програму «Адаптивний спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт, що реалізується в Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка

В умовах сучасного розвитку системи освіти, спорту та соціальної політики особливої актуальності набуває підготовка фахівців, здатних забезпечувати реалізацію принципів інклюзії, рівних можливостей та доступності фізкультурно-спортивних послуг для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. У цьому контексті важливого значення набуває формування професійних компетентностей фахівців з адаптивного спорту, які мають бути готовими до організації та проведення спортивно-оздоровчої, тренерської, педагогічної, реабілітаційної та науково-дослідної діяльності.

Ознайомлення з матеріалами рецензованої освітньо-професійної програми «Адаптивний спорт» показує, що вона розроблена відповідно до сучасних вимог вищої освіти, має логічну структуру та відображає актуальні тенденції розвитку адаптивної фізичної культури і спорту в Україні та світі. Змістове наповнення програми характеризується цілісністю, послідовністю та практичною спрямованістю.

Перелік освітніх компонентів, практика та підсумкова атестація забезпечують досягнення визначених програмних результатів навчання та формування загальних і фахових компетентностей. Структурно-логічна схема програми є обґрунтованою, а взаємозв'язок освітніх компонентів сприяє формуванню комплексної готовності здобувачів до професійної діяльності у сфері адаптивного спорту.

Особливої уваги заслуговує спрямованість програми на формування здатності працювати з різними категоріями осіб з особливими освітніми потребами та інвалідністю, використовувати сучасні засоби адаптивної фізичної культури, адаптивного спорту і фізкультурно-спортивної реабілітації, здійснювати індивідуалізацію та диференціацію фізкультурно-оздоровчої роботи з урахуванням функціональних можливостей учасників освітнього та спортивного процесу.

Позитивною ознакою освітньо-професійної програми є поєднання теоретичної підготовки з практичним досвідом роботи у сфері адаптивного спорту, інклюзивної освіти, фізичної терапії та спортивної діяльності. Зміст освітніх компонентів сприяє формуванню компетентностей щодо організації тренувального процесу в адаптивному спорті, проведення спортивно-масових заходів, використання сучасних технологій моніторингу фізичного стану осіб з інвалідністю, а також здійснення наукових досліджень у галузі адаптивної фізичної культури та спорту.

Важливим є те, що програма орієнтована на підготовку конкурентоспроможного фахівця, здатного працювати у закладах освіти, спортивних клубах, реабілітаційних центрах, громадських організаціях фізкультурно-спортивного спрямування та установах, діяльність яких пов'язана з наданням фізкультурно-оздоровчих і спортивних послуг особам з інвалідністю.

Як рекомендацію щодо подальшого розвитку освітньої програми доцільно передбачити розширення змісту освітніх компонентів, пов'язаних із міжнародним досвідом розвитку адаптивного спорту, класифікацією спортсменів у паралімпійському та дефлімпійському спорті, цифровими технологіями супроводу тренувального процесу, а також посилити увагу до питань міждисциплінарної взаємодії фахівців сфери спорту, освіти, фізичної терапії та соціальної роботи.

Загалом рецензована освітньо-професійна програма «Адаптивний спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає сучасним вимогам до підготовки висококваліфікованих фахівців, забезпечує формування необхідних компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Вважаємо, що її реалізація сприятиме підготовці конкурентоспроможних магістрів, здатних ефективно здійснювати професійну діяльність у сфері адаптивного спорту, інклюзивної освіти, фізичної культури та соціальної інтеграції осіб з інвалідністю.

**Доктор юридичних наук, професор,
Народний депутат України, голова
Тернопільського обласного відділення
Національного олімпійського комітету
України**

Іван КАЛАУР

2026 р.